ד"ה שיתקיים ותוספות

כתובות סג. ד"ה ברתיה].

יד. ע"ש], ד) [ברכות סח. עירובין יח: ע"ש], ס) [עירובין כא:], ו) [ל"ל

אחר ד"ה לריך להשפיל], 1) עיי בטוא"ח סיי קסב

הנהות הב"ח

עשיו נו טוש"ע א"ח סימו קנח סעיף ט [וברב אלפס קנח סעיף ט פוברב אלפס ברכות ספ"ח דף מו: ובהרא"ש פרק כל הבשר סימן יחן: מו ב מיי שם הלי טו

סמג שם טוש"ע א"ח סימן קסב סעיף א: ג מיי' וסמג שם טור ש"ע א"ח סימן קפא

סעיף ה: יח ד מיי׳ וסמג שם טוש"ע א"ח סימן סמג שם טוש"ע א"ח דעות הלכה ג:

תורה אור השלם 1. סוֹד יְיָ לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ להודיעם: תהלים כה יד יְּהוּיִּיְבֶּה. וווּהִים כהיו 2. כִּי בְעַד אִשְּׁה זוֹנְה עַד כִּבַּר לְחֶם וְאֵשֶׁת אִישׁ נָפֶש יְקָרָה תָצוּד:

משלי ו רי נשלי הכו 3. וַיֹּאמֶר יְיָ בְּכָה יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחִמְם טְמֵא בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר אַדִּיחֵם שְׁם: יחזקאל דיג שָׁם: .4 יקרה היא מפנינים וְכָל חֲפָצֵיךְ לֹא יִשְׁוּוּ בָה: משלי גטו בּוּה. 5. תּוֹעַבַת יְיָ כָּל גְּבַהּ לֵב יָד לִיָד לֹא יִנְּקָה:

משלי טז ה משלי טז ה 6. ולא תביא תועבה אל בַּיתֶרְ וְהָיִיתְ חֵרֶם כְּמֹהוּ שַׁקֵץ הְנִייתְ חֵרֶם כְּמֹהוּ שַׁקֵץ הְנִייתְ חֵרֶם תָעֻבֶנוּ כִּי חֵרֵם הוּא:

וְרָם לְבָבֶרְ וְשָׁכַּחְתָּ אֶת יְיָּ אֱלֹהֶיֹךְ הַמּוֹצִיאָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִים: דברים חיד 8. כי את כל התועבת פ. בּי אֶוּז בְּל וְוּוּזּעֲבוּז; הָאֵל עְשׁוּ אַנְשֵׁי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לִפְנִיכֶם וַתִּטְמָא רְּשֶׁי יִדְּי יִדְּאָרָץ הָאָרֶץ: װקרא יח כז 9. חִדְלוּ לְכֶם מִן הָאָדְם אֲשֶׁר נְשָׁמְה בְּאַפּוֹ כִּי במה נחשב הוא:

בַּנֶּוֹז נֶיְוְשָׁב וּוּאַנ. ישעיהו ב כב 10. וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל מֶלֶּךְ סְדֹם הָרִימֹתִי יְדִי אֶל יִיְ אֵל עֶלְיוֹן קְנֵה שְׁמִיִם וְאָרֶץ:

. בראשית יד כב בו אשיון יו כב 11. וַיֹּאמֵר יְיָ מִסִּינֵי בְּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לְמוֹ הוֹפִיעַ מָהַר פָּארָן וְאָתָה מֵרְבָבֹת קֹדֶשׁ מִימִינוֹ אֵשׁ מהר דברים לג ב

תוספות שאנץ

, והא איכא ב"ע דלא נסיב כדאמר ביבמות מה אעשה ונפשי חשקה בתורה אפשר לעולם להתקיים על ידי אחרים. כל האוכל לחם בלא כל האוכל לחם בלא נטילת ידים כאלו בא על אשה זונה שנאמר כי בעד אשה זונה עד ככר לחם. פי' דריש ליה מסיפיה לרישיה בשביל ככר לחם מתחייב בעונש בכ. .... של אשה זונה ולהכי מדמי ליה לאשה זונה משום דכשאוכל בלא נטילה הוי מפקרת היא. ה"ג במלתיה דרבה בעד ככר לחם יבון בען ככן ייום צד אשה זונה מיבעיא ליה דמשמע בשביל ככר לחם רב העונש עד כדי

נעקר מן העודם. מימה לר"י לפי׳ רש"י דפי׳ דעובר על דברי חכמים חייב מיתה (ד) מאי אריא נטילת ידים אפי׳ כל דברי חכמים נמי ועוד קשיא דאמר הכא דעונשו מיתה ובפ׳ במה אשה יולאה (שבת דף סב:) אמרינן דעונשו עניות כדאמר שלשה דברים מביאין בביאתו: והאילא בן עואי דלא נסיב. כדאמר ביבמות (דף סג:)

את האדם לידי עניות המולול בנטילת ידים ובפ' עושין פסין (עירובין דף כא:) מעשה ברבי עקיבא שהיה חבוש בבית האסורים וכו' עד מה אעשה שחבירי חייבו עליה מיתה ונראה דולזול שמולזל בה תמיד עונשו עקירה ע"י עניות דהשה ממיתה ע"י נחש ונעקר מן העולם דאמר [בסוכה] (דף מה:) וסנהדרין (דף סג.) כל המשתף שם שמים ולבר אחר נעקר מן העולם ובפרק קונס יין (נדרים דף סב.) כל המשמש בכתרה של תורה נעקר מן העולם לאו בחדא מחיתא נינהו דעניות אלא מיחה חטופה או משונה. מ"ר: היא תצורנו לדינה של גיהנם. ואמר נמי בפ"ק דחגיגה

(דף ט:) כל הבא על אשת איש ואסרה על בעלה נטרד מן העולם וק"ק מפ' הזהב (ב"מ דף נט.) דאמר הבא על אשת איש מיתתו בחנק ויש לו חלק לעוה"ב וי"ל דהתם מיירי כשעשה תשובה והכי משמע בפ' (ס) ג' דיבמות (דף כב:) היכא דלא הוליד ממזר דבר תשובה הוא ותשובה עם יסורין דוקא דאמר בפרק חלק (סנהדרין דף קו.) אמר דוד כל הכי נטרוד ההוא גברא א"ל קבל עליך יסורים וחנק נמי כיסורין (ו) דכל המומתים מתוודין והאי דאמר נטרד מן העולם פי׳ מן העולם עם אותו עון דכך הוא חמור אשת איש האוסרה על בעלה כמו על אחותו פנויה והוליד ממנה ממזר ריב"א. א"נ היכא דלא באו עליו

יסורים נטרד מן העולם:

טמא אלמא דבר

בדחטי או בדשערי ברכיכא או באקושא תיקו א"ר יצחק בר (רב) יוסף א"ר יוחנו כל אחד ואחד בעצמו שיער והאיכא בן עואי "דלא נסיב איבעית אימא נסיב ופירש הוה איבעית אימא מרביה שמיע ליה ואיבעית ∘ אימא יסוד ה' ליראיו דרש רב עוירא זמנין אמר לה משמיה דרבי אמי וזמנין אמר לה משמיה דרבי אסי כל האוכל לחם בלא נטילת ידים כאילו בא על אשה זונה שנאמר 2 בעד אשה זונה עד ככר לחם אמר רבא האי בעד אשה זונה עד ככר לחם בעד ככר לחם עד אשה זונה מיבעי ליה אלא אמר רבא כל הבא על אשה זונה לסוף מבקש ככר לחם א"ר זריקא אמר ר"א אכל המזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם אמר רב חייא בר אשי אמר רב במים ראשונים צריך שיגביה ידיו למעלה ימים אחרונים צריך שישפיל ידיו לממה תניא נמי הכי הנוטל ידיו צריך שיגביה ידיו למעלה ישמא יצאו המים חוץ לפרק ויחזרו ויממאו את הידים אמר רבי אבהו הכל האוכל פת בלא ניגוב ידים כאילו אוכל לחם ממא שנאמר וויאמר ה' ככה יאכלו בני ישראל את לחמם ממא וגו' ומאי ואשת איש נפש יקרה תצוד אמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן כל אדם שיש בו גסות הרוח לבסוף נכשל באשת איש שנא' יואשת איש נפש יקרה תצוד אמר רבא האי נפש יקרה נפש גבוהה מיבעי ליה ועוד היא תצוד

35 מיבעי ליה אלא אמר רבא כל הבא על אשת איש אפילו למד תורה דכתיב בה ייקרה היא מפנינים סמכהן גדול שנכנם לפני ולפנים היא תצודנו לדינה של גיהנם א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחי כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודת כוכבים כתי' הכא זתועבת ה' כל גבה לב וכתיב התם 16א תביא תועבה אל ביתך ורבי יוחגן דידיה אמר יכאילו כפר בעיקר שנאמר זורם לבבך ושכחת את ה' אלהיך וגו' ר' חמא בר חנינא אמר כאילו בא על כל העריות כתי' הכא תועבת ה' כל גבה לב וכתי' התם ַּפּכי את כל התועבות האל וגו' עולא אמר כאילו בנה במה שנאמר 20חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא אל תיקרי במה אלא במה מאי יד ליד לא ינקה אמר רב יוס כל הבא על אשת איש אפי׳ הקנהו להקב"ה שמים וארץ כאברהם אבינו דכתיב ביה יו הרימותי ידי אל ה' אל עליון קונה שמים וארץ לא ינקה מדינה של גיהנם קשיא להו לרבי רבי שילא האי יד ליד לא ינקה ידי ים מיבעי ליה אלא אמרי דבי רבי שילא אפילו קיבל תורה כמשה רבינו דכתיב ביה יימימינו אש דת למו לא ינקה מדינה של גיהנם קשיא ליה לר' יוחנן האי יד ליד יד מיר מיבעיא ליה אלא א"ר יוחנן אפילו

חוץ לפרק ויחורו ויטמאו את הידים. כדתנן במסכת ידים (פ"ב מ"ג) שלריך ליתן המים על ידיו שני פעמים הראשונים מטהרין את הידים והשניים מטהרין את המים הטופחים על ידיו שנטמאו בתחילה מחמת ידים ותנן התם הידים מטמאות ומטהרות עד הפרק כלומר מן הפרק ולמטה גזרו עליהן להיות שניות ופוסלות את התרומה ומטהרות בנטילה עד הפרק שעד הפרק לריך נטילה נטל את הרחשונים יוחת השניים (ני עד הפרק וחזרו ליד טהורים שהרי טיהרו השניים את הראשונים נטל את הראשונים חוץ לפרק ואת השניים עד הפרק וחזרו ליד טמאה כלומר יצאו הראשונים חוץ לפרק ועל השניים לא הקפיד ליטול עד מקום שילאו הראשונים אלא עד הפרק כמשפטם וחזרו הרחשונים ליד טמחה שהרי נטמאו תחלה מחמת הידים והשניים לא טיהרו את היולאים הילכך לריך שיגביה ראשי אלבעותיו למעלה שמא יצאו מים הראשונים ויחזרו ויטמאו את הידים: אחרונים. של אחר הסעודה שחייבו חכמים מפני שמלח סדומית יש שמסמא את העינים יים לריד להשפיל ידיו למטה. כדי שתרד

הזוהמה של תבשיל שבידיו שהרי

אמילו

בדחטי או בדשערי. של חטין חלק ונשמט יותר משל שעורים:

רכיכא. נשמט יותר מאקושא: רכיכא. שנילושה העיסה רכה: כל

אחד ואחד. מן התנאים הללו: בעלמו שיער. כמה שהיה שוהה

דרבא גרסי׳ בעד ככר לחם עד אשה (מ) גמ' אמר רב וכל הבא זונה מבעי ליה. דמשמע בשביל על אשת איש) תא"מ ונ"ב ככר לחם רב העונש עד כדי עונש גסות הרוח: (3) שם ידי אשה זונה. וה"ה נמי אי הוה כתיב עד לא ינקה מיבעי ליה: (ג) רש"י ד"ה שמח ילחו וכו' נטל חת הרחשונים אשה זונה בעד ככר לחם לא הוה קשיא לרבא מידי דודאי מסיפיה לרישיה מדריש קרא אלא עד ובעד קא קשיא ליה דגבי ככר לחם הוה ולפנינו במשנה היא טמאים ליה למיכתב בעד וגבי אשה זונה הוה ליה למיכתב עד: המזלול. הראשונים ועי פי הר״ש במשנה זו: (ד) תום' ד"ה שאוכל תמיד בלא נטילת ידים: נעקר וכו' חייב מיתה נעקר. דעובר על דברי חכמים חייב ישכנו נחש מאי איריא ישכנו נחש מאי איריא מיתהה לכתיב ופורן גדר ישכנו נחש וכו׳ הכא דעונשו מיתה וההלת יו: מים כחשונים. שלפני ונפרק עושין פסין נמי קאמר מעשה בר' עקיבא המזון: שיגביה ידיו. ראשי אלבעותיו שיהו המים משפעין ללד זרועותיו וכו׳ עליה מיתה ובפרק במה אשה וכו' ננטילת ולקמן מפרש טעמא: ושמא יצאו מים דים ונראה כל"ל: (ק) ד"ה היא וכו' משמע בפ"ב

אבל מה אעשה שנפשי חשקה בתורה אפשר לעולם שיתקיים ע"י אחרים

בפרק הבא על יבמתו: כי בעד אשה

זוכה וגו'. השתא דריש ליה מסיפיה

לרישיה. בשביל ככר לחם אדם מתחייב

בעונש של אשה זונה: במילתיה

גליון הש"ם גמ' ואיבעית אימא מרבי' שמיע ליה. לקמן דף י ע"ח:

דיבמות. נ"ב ע"ש בדף כ"ח ע"ח ובדף כ"ב ע"ב:

ליתו עיתו וכוף כייב עייב. (ו) בא"ד וחנק נמי כיסורין עם תשובה דכל

תום' שאנץ (המשך) בנטילת ידים שאוכל תמיד בלא נטילת ידים נעקר דהעובר על דברי חכמים חייב מיתה שנאמר ופורץ גדר ישכנו נחש. מים ראשונים שלפני אכילה צריך שיגביה ידיו ראשי אצבעותיו שיהו המים משופעין לצד זרועותיו שצריד לשפוד מים על ידיו ב' פעמים הראשונים מטהרין את הידים מן הטומאה והשניים מטהרין את המים הטופחין על ידיו שנטמאו תחלה מפני הידים ותנן התם הידים מן הפרק ולמטה גזרו להיות שניות עליהם ומטהרות בנטילה הפרק שעד הפרק צריד ואת השניים וחזרו ליד טהורות שהרי טהרו שניים את הראשונים. נטל את הראשונים חוץ לפרק ואת השניים עד לפרק וחזרו השניים לא הקפיד ליטול עד מקום שיצאו אלא המים שניים לא טיהרו את הראשונים שיצאו למעלה שלא יצאו המים

לחם: לסוף נכשל באשם איש. והכי קאמר בעד אשה זונה עד ככר לחם ואשת איש זונה נפש היקרה הגבוהה היא תלודנה רודף אחריה ולד אותה ומגיעה: היא מלוד מבעי לה. כיון דמסיפיה לרישיה קדרשת ליה הכי איבעי ליה למכתב ואשת איש נפש יקרה היא תלוד אותה אבל השתא משמע שאשת איש לדה את הנפש היקרה: מלהן גדול. דאפילו ממזר תלמיד חכם קודם לכהן עם הארץ לפתוח ראשון ולברך ראשון ומהאי קרא ילפינן ליה בהוריות (דף יג.): ורם לבבך. מעלה אני עליך כאילו שכחחו: כי את כל הסועבות. גבי עריות כתיב: במה. עבודת כוכבים: אשר נשמה באפו. שמחזיק עלמו כבעל נפש דהיינו גאוה שחשובה נפשו בעיניו:

להעביר הזוהמא הן: כל האוכל בלי ניגוב ידים. דבר מאום הוא וחשוב כטומאה שנאמר ככה יאכלו בני ישראל את לחמם

מיאוס קרי טומאה: מאי ואשת איש וגו'. סיפיה דקרא דלעיל הוא כי בעד אשה זונה עד ככר

מאי יד ליד לא ינקה. סיפיה דקרא דאיירי ביה לעיל הוא תועבת ה" כל גבה לב יד ליד לא ינקה. ה"ג כל שיש בו גסוס הרוח אפילו הקנהו כו'. ול"ג כל הבא על אשת איש דלא משתעי קרא אלא בגסי הרוח: הקנהו להקב"ה כו'. השליטו בשבחו על הכל כאברהם שקראהו קונה שמים וארץ. והיינו יד ליד אפילו דומה לאברהם שאמר הרימותי ידי: קשיא להו לדבי רבי שילא. אהך דרשה דרב: הכי גרסינן האי יד ליד ידי לא ינקה מיבעי ליה: אפילו הוא כמשה. שקבל מיד הקדוש ברוך הוא לידו תורה: יד מיד מיבעי ליה. דהא קרא במקבל מוקמינן ליה ולא בנותן והוה ליה למיכתב יד מיד לא ינקה יד שקבלה מיד אף הוא לא ינקה:

אשה זונה. וה״ה נמי אשה זונה. וה״ה נמי אי הוה כתיב עד אשה זונה בעד ככר לחם לא הוה קשה ליה לרבא דודאי מסיפא לרישיה הידים כן פירש הקונטרס. אחרונים של אחר הסעודה שתקנו חכמים מפני מלח סדומית שמסמא את העינים מידרש קרא אלא עד ובעד קא קשיא ליה דגבי ככר לחם הוה ליה למכתב בעד ל״ה. המולול צריך שישפיל ידיו למטה כדי שתרד הזוהמא של תבשיל שבידו שהרי להעביר את הזוהמא הן באין: